

Eduskunnan talousvaliokunnan kuuleminen 27.5.2025 HE 45/2025

Eero Haapalehto
Toiminnanjohtaja,
Energiakaupungit ry

eero.haapalehto@energiakaupungit.fi

+358 50 570 4080

Energiakaupungit ry

- **13 kaupunkienergiayhtiön** yhteenliittymä.
- **Toimittaa sähköt noin miljoonalle suomalaiselle pääosin kaupunkialueilla.**
- **Jäsenet:**

Vantaan Energia
Turku Energia
Tampereen Energia
Oulun Energia
Vaasan Sähkö
Kuopion Energia
Lahti Energia
Pori Energia
Lappeenrannan Energia
Seinäjoen Energia
Alva (Jyväskylä)
KSS Energia (Kouvola)
EVP Energia (Etelä-Pohjanmaa)

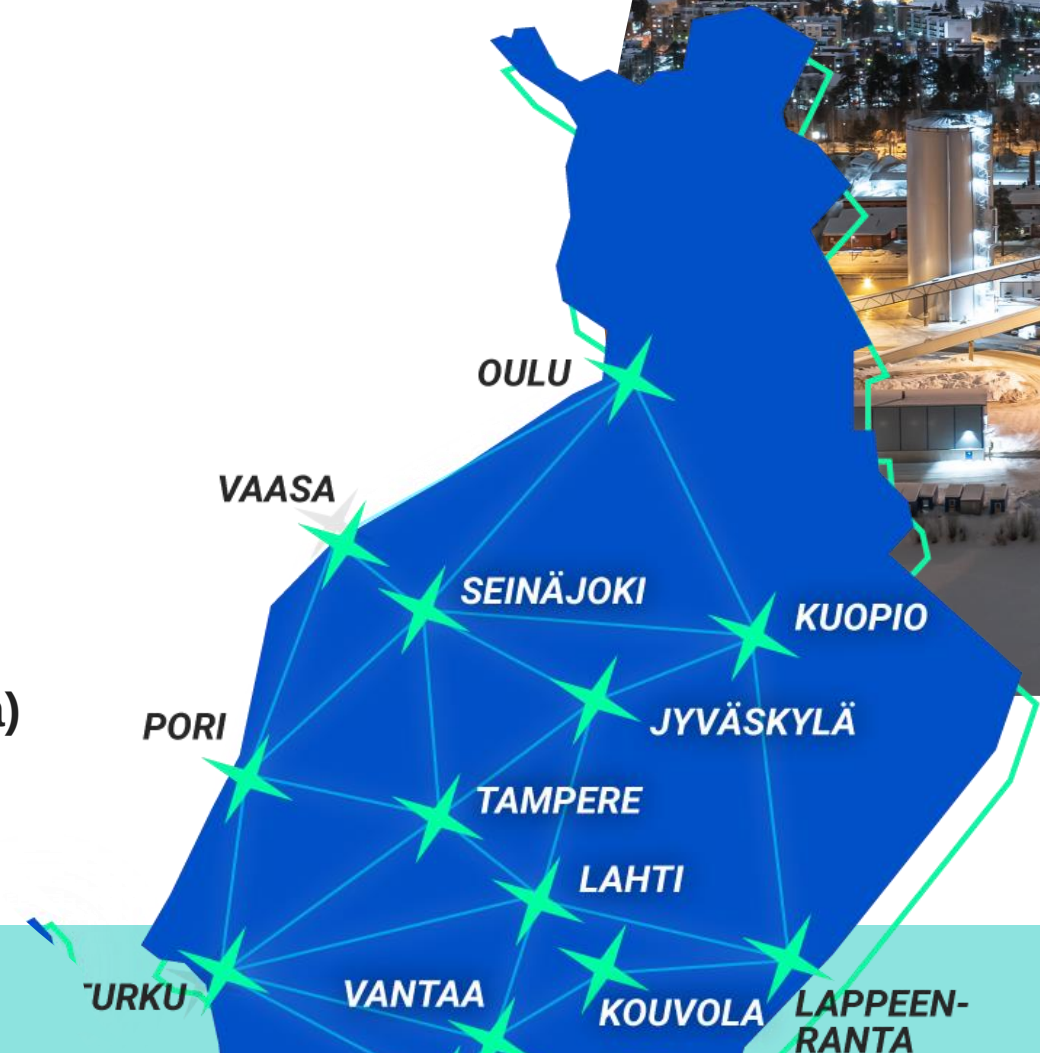

Energiakaupungit ry nostoja HE 45/2025 vp sähkömarkkinalain muutoksista

1) **Sähköjärjestelmän kehittämistä on arvioitava kokonaisuutena, jotta puhtaan siirtymän investoinnit turvataan.**
2) **Verkkoon liittymisen kustannusten tulisi kohdistua aiheuttamisperusteisemmin.**
3) **Suurjännitteisen sähköverkon kehittämisvastuita tulisi edelleen täsmentää.**
4) **Pientuotannon vapautus liittymiskustannuksista pitäisi kumota.**
5) **Joustavien ja pysyvästi joustavien liittymissopimusten käyttöä pitäisi edistää esitettyä laajemmin.**

Sähköjärjestelmän kehittämistä on arvioitava kokonaisuutena, jotta puhtaan siirtymän investoinnit turvataan

- EK:n vihreiden investointien kannassa hankkeita yli 300 mrd€.

➔ Näiden toteutuminen edellyttää riittävää infraa sekä selkeää vastuunjakoa eri toimijoiden välille.

- Infran rakentaminen ja ylläpito eivät toteudu ilman riittäviä kannusteita.

➔ **Nykyiset energiaviraston valvontamenetelmät toimivat esteenä verkkojen kehittämiselle.**

- Suurjänniteverkkojen operointivastuiden laajentuessa olisi perusteltua tarkastella myös kantaverkon hinnoittelurakennetta.

➔ Tilanne voi johtaa alueellisesti hinnoittelun kannalta eri arvoiseen tilanteeseen, kun osa kaupunkiyhtiöistä joutuu kantamaan ylläpitovastuuta myös suurjänniteverkosta alueellaan.

- Sähköntuotannon ja -kulutuksen sijoittumisen ohjaamiseen tehtävät ratkaisut eivät voi perustua vain yksityisen järjestelmävastaavan ratkaisuihin.

➔ Tarvitaan kattava arviointi ohjauksen vaihtoehtoisista keinoista, myös hinta-aluejako mahdollisuutena huomioiden.

ENERGIA KAUPUNGIT

Verkkoon liittymisen kustannusten tulisi kohdistua aiheuttamisperusteisemmin

- Uudet sähköverkkoon liitettävät investoinnit edellyttävät mittavaa sähköverkkoinfran vahvistamista.
  - Esityksen mukaan verkonhaltijan tulee tarjota liittymä ”kohtuullista korvausta vastaan”, kuten nykyisinkin.
  - HE:ssa uusi rajaus: ”Liittymän syöttöteho sähköverkkoon tai ottoteho sähköverkosta ei kuitenkaan saa ylittää suurinta sallittua askelmaista tehonmuutosta, jonka sähköjärjestelmä kestää käyttövarmuutta vaarantamatta” -hyvä!
  - ➔ Käytännössä liittymismaksut eivät kuitenkaan kata uusien liittymien edellyttämiä verkon vahvistamisen kustannuksia kuin pieneltä osin, joten verkon kehittämiseen investoidun pääoman kustannus peritään käytännössä siirtomaksuina kaikilta verkon käyttäjiltä.
  - ➔ Nykytilanteessa, kun uudet puhtaan siirtymän hankkeet lisäävät painetta investointeihin voisi liittymismaksujen määräytymisperusteitä olla perusteltua arvioida laajemminkin.

Verkon kehittämisvelvollisuutta on tarpeen edelleen täsmentää

- Hallituksen esityksessä kantaverkonhaltijan kehittämisvastuu rajattaisiin vain valtakunnalliseen yhteenliitettyyn sähkön siirtoverkkoon ja valtakunnanrajan ylittäviin rajayhdysjohtoihin.
- Jakeluverkonhaltijoille mahdollistetaan alueellisen tai paikallisen yli 110 kilovoltin verkon rakentaminen ja operointi suurjännitteisen jakeluverkon haltijana.
  - Verkonhaltija velvoitetaan kehittämään (myös suurjännitteistä) verkkoaan säädettyjen vaatimusten ja verkon käyttäjien tarpeiden mukaisesti (19 §, 51 a §), **jos tämä ei ole verkonhaltijan teknisiin, taloudellisiin ja organisatorisiin voimavaroihin nähden taikka verkonhaltijan verkon muiden käyttäjien kannalta kohtuutonta** (51 a § 2 mom).

➔ HE ei ota kantaa siihen miten toimitaan tilanteessa, jossa 51 a §:n 2 momentin kohtuuttomuusedellytys täyttyy.

➔ **Ehdotus: kantaverkon kehittämissuunnitelmaa koskevaan säännökseen voisi lisätä viittauksen 51 a § 2 momenttiin siten, että näissä tilanteissa kehittämisvelvollisuus olisi järjestelmävastaavalla kantaverkkoyhtiöllä.**

ENERGIA KAUPUNGIT

Pientuotannon vapautus liittymiskustannuksista pitäisi kumota

- Pientuotannon liittämismaksuista vapauttaminen tarkoittaa käytännössä sitä, että verkon vahvistamisesta koituvat kustannukset kohdistuvat sähkön käyttäjille enemmän kuin aiheuttamisperusteen pohjalta olisi kohtuullista.
  - Tavallisten kotitalouksien siirtomaksut ovat suurempia sen vuoksi, että näiden kontolle vyörytetään esimerkiksi pienten aurinkopuistojen verkkoon liittämisen kustannuksia.
- Pientuotannon vapautus verkon vahvistamisen kustannuksista liittymismaksuissa, Energiaviraston useampaa liittymää koskeva linjaus sekä kehittämisvelvollisuuden laajentaminen kannustavat pilkkomaan tuotantoliittymiä useammaksi pienemmäksi liittymismaksujen välttämiseksi.

➔Tällaista mahdollisuutta kiertää kustannusvastaavaa hinnoittelua ei tulisi sallia.

➔ Sähkömarkkinalain pienimuotoisen sähköntuotannon määritelmää koskevan 14 §:n päivittämisen yhteydessä tulisi kumota säännös 56 § 1 momentti, jolla pienimuotoinen sähköntuotanto on vapautettu liittymismaksuihin sisältyvistä verkon vahvistamisen kustannuksista.

ENERGIA KAUPUNGIT

Joustavien ja pysyvästi joustavien liittymissopimusten käyttöä pitäisi edistää esitettyä laajemmin.

- Hallituksen esitys mahdollistaa joustavien liittymissopimusten käyttöönoton. Esityksen mukainen ratkaisu on oikeansuuntainen, mutta tarpeettoman rajoittava.
- Joustavan liittymissopimuksen edut ovat merkittäviä ja ne mahdollistavat huomattavat säästöt verkon kehittämisessä kun verkkoinvestointeja voidaan tehokkaasti ja tuottaa näin taloudellisesti fiksumpia siirtopalveluita asiakkaille.
- Pysyvästi joustaville liittymissopimuksille otollisia kohteita ovat esimerkiksi reservimarkkinalla toimivat sähköakut ja -voimalaitokset, sähkökattilat sekä täysin kattavalla varavoimalla varustetut datakeskukset, joihin rakennettujen toimitusvarmuusliittymien kustannukset ovat usein huomattavat ja käyttö erittäin vähäistä.
- Periaatteena tulisi olla, että joustavia liittymissopimuksia voi hyödyntää aina, kun ne ovat osapuolten toivomia ja niillä saavutetaan kokonaistaloudellisesti katsottuna kustannushyötyjä.

➔Tämä olisi perusteltua ottaa yleisperiaatteeksi lakiin, mielellään pykälätasolle (20 § b ja 20 § c).

➔Tarvetta Energiaviraston harkinnanvaraisuudelle (20 § c, 1. momentti) hankkeiden osalta ei Energiakaupunkien mielestä ole tarpeen kirjata lainsäädäntöön.